

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-04-75-T
Datum: 24. januar 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM

U sastavu: sudija Guy Delvoie, predsedavajući
sudija Burton Hall
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 24. januara 2013. godine

TUŽILAC

protiv

GORANA HADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZBIRNOM ZAHTEVU TUŽILAŠTVA ZA PRIHVATANJE
DOKAZA NA OSNOVU PRAVILA 92bis I ZAHTEVU TUŽILAŠTVA ZA
PRIHVATANJE ISKAZA SVEDOKA GH-139 NA OSNOVU PRAVILA 92bis**

Tužilaštvo

g. Douglas Stringer

Obrana Gorana Hadžića:

g. Zoran Živanović

g. Christopher Gosnell

1. **OVO PRETRESNO VEĆE** Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rešava po "Zbirnom zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis" od 21. avgusta 2012. godine s poverljivim dodatkom (dalje u tekstu: Prvi zahtev). Dana 4. septembra 2012. godine odbrana je podnela poverljivi "Odgovor na Zbirni zahtev tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis" (dalje u tekstu: Odgovor na Prvi zahtev). Dana 12. septembra 2012. godine tužilaštvo je podnelo "Zahtev tužilaštva za odobrenje da podnese repliku i Replika na Odgovor na Zbirni zahtev tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis" (dalje u tekstu: Replika na Prvi zahtev).

2. Dana 27. septembra 2012. godine tužilaštvo je podnelo poverljivi "Prilog zbirnim zahtevima tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92quater i pravila 92bis" s poverljivim dodacima A-G (dalje u tekstu: Prvi prilog). Dana 11. oktobra 2012. godine odbrana je podnela poverljivi "Odgovor na Prilog zbirnim zahtevima tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92quater i pravila 92bis" (dalje u tekstu: Odgovor na Prvi prilog). Dana 17. oktobar 2012. godine tužilaštvo je podnelo poverljivi "Zahtev tužilaštva za odobrenje da podnese repliku i Repliku na Odgovor na Prilog zbirnim zahtevima tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92quater i pravila 92bis" (dalje u tekstu: Replika na Prvi prilog).

3. Dana 8. oktobra 2012. godine tužilaštvo je podnelo drugi "Prilog zahtevima tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis, 92ter i 92quater" s poverljivim dodatkom (dalje u tekstu: Drugi prilog). Dana 23. oktobra 2012. godine odbrana je podnela poverljivi "Odgovor na Prilog zahtevima tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis, 92ter i 92quater" (dalje u tekstu: Odgovor na Drugi prilog). Dana 30. oktobra 2012. godine tužilaštvo je podnelo poverljivi "Zahtev tužilaštva za odobrenje da podnese repliku i Repliku na Odgovor na Prilog zahtevima tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis, 92ter i 92quater" (dalje u tekstu: Replika na Drugi prilog). Prigovori izneti u Odgovoru na Drugi prilog kojima se bavi Replika na Drugi prilog ne odnose se na svedoke čiji su iskazi podneti u skladu s pravilom 92bis, tako da se oni neće dalje rešavati u ovoj odluci.

4. Pretresno veće takođe rešava po poverljivom "Zahtevu tužilaštva za prihvatanje iskaza svedoka GH-139 na osnovu pravila 92bis" s dodacima od 18. oktobra 2012. godine (dalje u tekstu: Drugi zahtev). Dana 1. novembra 2012. godine odbrana je podnela poverljivi "Odgovor na Zahtev tužilaštva za prihvatanje iskaza svedoka GH-139 na osnovu pravila 92bis" (dalje u tekstu: Odgovor na Drugi zahtev). Tužilaštvo je 9. novembra 2012. godine podnelo poverljivi "Zahtev tužilaštva za odobrenje da podnese repliku i Repliku na Odgovor na Zahtev tužilaštva za prihvatanje iskaza svedoka GH-139 na osnovu pravila 92bis" (dalje u tekstu: Replika na Drugi zahtev).

A. Kontekst

5. U Nalogu o planu rada tokom pretpretresne faze (dalje u tekstu: Plan rada tokom pretpretresne faze pretpretresni sudija je odredio 19. jun 2012. godine kao rok u kojem tužilaštvo mora da podnese spisak dokaznih predmeta i spisak svedoka u skladu s pravilom 65ter(E) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) i 21. avgust 2012. godine kao rok u kojem tužilaštvo mora podneti eventualne zahteve za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis Pravilnika.¹ Dana 20. juna 2012. godine, u skladu s Planom rada tokom pretpretresne faze, podneto je "Obaveštenje tužilaštva o podnescima na osnovu pravila 65ter(E)".² Ono je, između ostalog, uključivalo spisak dokaznih predmeta tužilaštva (dalje u tekstu: Spisak dokaznih predmeta) i spisak svedoka tužilaštva (dalje u tekstu: Spisak svedoka).

B. Argumentacija

6. Tužilaštvo u Prvom zahtevu traži da se iskazi 25 svedoka prihvate na osnovu pravila 92bis Pravilnika, tvrdeći da ti iskazi imaju dokaznu vrednost, da su relevantni, pouzdani i da ispunjavaju kriterijume za prihvatanje propisane tim pravilom.³ Tužilaštvo tvrdi da će mu takvo prihvatanje iskaza omogućiti da izvođenje svojih dokaza obavi efikasno i ekspeditivno, bez narušavanja pravičnosti postupka.⁴ Ono tvrdi da se tim

¹ Nalog o planu rada tokom pretpretresne faze, 16. decembar 2011. godine, Dodatak, str. 1.

² S poverljivim dodacima A, B; C i E i *ex parte* dodacima D i F. Pretpretresni sudija je odobrio tužilaštvu da podnese korigovane podneske na osnovu pravila 65ter 20. juna 2012. godine.

³ Prvi zahtev, par. 3-6, 12-18.

⁴ Prvi zahtev, par. 1, 3, 17-18.

iskazima ne dokazuju Hadžićeva dela i ponašanje za koje se on tereti u Optužnici i da eventualno pominjanje Hadžića u tim iskazima nije značajno.⁵ Tužilaštvo traži da se, ukoliko Veće zaključi da se neka od mesta gde se Hadžić pominje ne mogu prihvatiti, ta mesta rediguju i da se ostatak iskaza prihvati.⁶ Tužilaštvo traži da se prihvati izvestan broj dokaznih predmeta vezanih za izjave i transkripte, koji, po njegovom mišljenju, čine neodvojiv deo iskaza dotičnih svedoka.⁷ U vreme kad je podnet Prvi zahtev, uz pismene izjave pet svedoka nisu bile priložene potvrde koje ispunjavaju uslove iz pravila 92bis(B).⁸

7. U Odgovoru na Prvi zahtev odbrana osporava pouzdanost ponuđenih dokaza u slučajevima (a) kad su izjave uzeli istražitelji tužilaštva i kad one možda, kako tvrdi odbrana, ne predstavljaju celovit i tačan zapis onoga što je rečeno tokom razgovora;⁹ (b) kad se izjave temelje na čuvenju i izvorima iz druge ruke;¹⁰ i (c) kad iskazi sadrže konkretne pojedinosti za koje svedok nije naveo na čemu se temelje i čija se "relevantnost u odnosu na suđenje možda ne može predvideti".¹¹ Odbrana osporava tvrdnju tužilaštva da su izjave potkrepljene i tvrdi da tužilaštvo samo nabraja druge svedoke čiji se iskazi uopšteno govoreći odnose na iste teme kao iskazi predloženih svedoka na osnovu pravila 92bis ne raspravljajući o neslaganjima u tim iskazima.¹² Odbrana tvrdi da takvi iskazi ne ispunjavaju uslove iz pravila 92bis(A) i (B) i da se ne mogu prihvatiti.¹³

8. Odbrana tvrdi da se dokazi koji se tiču Hadžićevih dela i ponašanja ne mogu prihvatiti na osnovu pravila 92bis. Ona tvrdi da taj uslov ne dopušta nikakav izuzetak *de minimis*. Odbrana tvrdi da brisanje mesta u nekoj izjavi na kojima se pominje Hadžić ne predstavlja primereno pravno sredstvo jer tada nijedna strana ne bi imala mogućnost da

⁵ Prvi zahtev, par. 9-11.

⁶ Prvi zahtev, par. 11.

⁷ Prvi zahtev, par. 1, 19.

⁸ Prvi zahtev, par. 7.

⁹ Odgovor na Prvi zahtev, par. 6, 14, 16, 17, 28, 34, 36, 37.

¹⁰ Odgovor na Prvi zahtev, par. 7, 17, 23, 24, 28, 30, 31, 34, 41.

¹¹ Odgovor na Prvi zahtev, par. 16, 17, 18, 21, 24, 34.

¹² Odgovor na Prvi zahtev, par. 10.

¹³ Odgovor na Prvi zahtev, par. 1, 6-8.

se posveti izjavama koje je redigovalo Veće, a takvim redakcijama bi se donekle povećala pouzdanost tih izjava.¹⁴

9. Odbrana dalje tvrdi da, čak i kad iskaz nekog svedoka ispunjava formalne uslove iz pravila *92bis*, Pretresno veće treba da zatraži da taj svedok pristupi radi unakrsnog ispitivanja onda kad se njegov iskaz odnosi na dela Hadžićevih neposredno podređenih ili kad je na drugi način od ključnog značaja za tezu tužilaštva.¹⁵

10. Naposljetku, odbrana tvrdi da Veće treba da razmotri odbijanje bilo koje replike koju je podnelo tužilaštvo. Odbrana tvrdi da je zbog manjka konkretnosti Prvog zahteva bila primorana da odgovori iako tužilaštvo nije konkretno navelo kako iskaz svakog od svedoka ispunjava uslove iz pravila *92bis*.¹⁶

11. U Replici na Prvi zahtev tužilaštvo tvrdi da sve iskaze treba prihvatiti bez unakrsnog ispitivanja.¹⁷ Tužilaštvo tvrdi da odbrana greši jer dovodi u vezu standard za prihvatanje dokaza i analizu konačne težine koju tim dokazima treba pridati, a koju treba utvrditi tek na kraju suđenja, u svetlu kompletnog spisa predmeta.¹⁸ Tužilaštvo odbacuje argumente odbrane u vezi s pouzdanošću i tvrdi da svaka izjava svedoka sadrži potvrdu svedoka o njenoj tačnosti, datu pod zakletvom, kao i potvrdu prevodioca koja dalje potkrepljuje pouzdanost dokaza, te da su sve izjave uzete u skladu s uslovima iz pravila *92bis(B)*.¹⁹ Tužilaštvo dodaje da se dokazi iz druge ruke načelno mogu prihvatiti i da to podrazumeva i izjave svedoka na osnovu pravila *92bis*.²⁰ Tužilaštvo tvrdi da je pokazalo da su predloženi dokazi na osnovu pravila *92bis* kumulativne prirode i da je zadovoljilo prag prihvatljivosti na osnovu pravila 89.²¹ Tužilaštvo dalje tvrdi da odbrana nije pokazala zašto svedoci moraju pristupiti radi unakrsnog ispitivanja budući da nije dokazala da šteta koju oni nanose odnosi prevagu nad njihovom dokaznom vrednošću.²²

¹⁴ Odgovor na Prvi zahtev, par. 2, 15, 17, 35, 37.

¹⁵ Odgovor na Prvi zahtev, par. 4-5, 8, 17, 25, 35, 37.

¹⁶ Odgovor na Prvi zahtev, par. 11.

¹⁷ Replika na Prvi zahtev, par. 4, 13.

¹⁸ Replika na Prvi zahtev, par. 4-5.

¹⁹ Replika na Prvi zahtev, par. 6.

²⁰ Replika na Prvi zahtev, par. 7; up. Odgovor, par. 16-18, 21, 34.

²¹ Replika na Prvi zahtev, par. 5, 8-9.

²² Replika na Prvi zahtev, par. 11.

12. U Prvom prilogu tužilaštvo između ostalog (a) navodi da više ne traži prihvatanje iskaza svedoka GH-143 i GH-160 na osnovu pravila 92bis;²³ (b) traži odobrenje da na svoj Spisak svedoka doda svedoka GH-166 i da iskaz svedoka GH-158 zameni iskazom svedoka GH-166; (c) traži odobrenje da na Spisak dokaznih predmeta doda izjavu svedoka GH-166; i (d) nudi iskaz svedoka GH-166 radi prihvatanja na osnovu pravila 92bis.²⁴ Odbrana se u Odgovoru na prvi prilog protivi prihvatanju iskaza svedoka GH-166.²⁵ U Replici na prvi prilog tužilaštvo traži odobrenje da na svoj Spisak dokaznih predmeta doda pakete na osnovu pravila 92bis za svedoke GH-121, GH-138 i GH-166.²⁶

13. Tužilaštvo u Drugom zahtevu, između ostalog, traži da se iskaz svedoka GH-139, za koji je Veće već konstatovalo da se može prihvatiti na osnovu pravila 92ter, umesto toga prihvati na osnovu pravila 92bis.²⁷ U Odgovoru na Drugi zahtev odbrana se protivi prihvatanju iskaza svedoka GH-139 na osnovu pravila 92bis.

C. Merodavno pravo

14. Pravilo 92bis Pravilnika reguliše prihvatljivost pismenih izjava svedoka i transkripata iz ranijih postupaka umesto svedočenja *viva voce*. Svi dokazi koji se prihvataju na osnovu pravila 92bis moraju ispunjavati osnovne uslove za prihvatanje dokaza predviđene pravilom 89(C) i (D) Pravilnika, odnosno, ti dokazi moraju biti relevantni i moraju imati dokaznu vrednost, a njihovu dokaznu vrednost ne sme suštinski nadmašiti potreba da se obezbedi pravično suđenje.²⁸ Stoga Pretresno veće mora utvrditi da li su dokazi sadržani u predloženim izjavama i transkriptima relevantni za optužbe iz

²³ Prvi Prilog, par. 3, 17, 18.

²⁴ Prvi Prilog, par. 3, 19-20.

²⁵ Odgovor na Prvi Prilog, par. 11-12.

²⁶ Replika na Prvi Prilog, par. 6-10.

²⁷ Drugi zahtev, par. 1, 8, gde se upućuje na Odluku po zahtevu tužilaštva za prihvatanje svedočenja svedoka GH-067, GH-099 i GH-139 na osnovu pravila 92ter, 9. oktobar 2012. godine. V. takođe Replika na Drugi zahtev, par. 1-6.

²⁸ *Tužilac protiv Karadžića*, predmet br. IT-95/18-PT, Odluka po trećem zahtjevu tužilaštva za prihvatanje izjava i transkripata iskaza umjesto svjedočenja *viva voce* na osnovu pravila 92bis (Svjedoci za grad Sarajevo), 15. oktobar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić*); *Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92bis, 7. jun 2002. godine (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Galić*), par. 12-13; *Tužilac protiv S. Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po zahtevu optužbe za prihvatanje pismenih izjava u skladu sa pravilom 92bis, 21. mart 2002. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *S. Milošević*), par. 6.

Optužnice. Na tužilaštvu je da pokaže relevantnost i dokaznu vrednost dokaza za koje traži da budu prihvaćeni.²⁹

15. Da bi bili prihvatljivi na osnovu pravila 92*bis*, pismeni dokazi se ne smeju odnositi na dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u optužnici. Formulacija "dela i ponašanje optuženog" tumači se u praksi Međunarodnog suda kao izraz kojem se mora pridati uobičajeni smisao: "postupci i vladanje optuženog".³⁰ Pored toga, mora se napraviti jasna razlika između: (i) dela i ponašanja drugih lica koja su počinila zločine za koje se tvrdi da je optuženi odgovoran, i (ii) dela i ponašanja optuženog za koja se on tereti u optužnici, kojima se dokazuje njegova odgovornost za dela i ponašanje tih drugih lica.³¹ Dokazi u vezi s ovim potonjim su neprihvatljivi na osnovu pravila 92*bis* i uključuju one dokaze na koje tužilaštvo namerava da se osloni kako bi dokazalo da je optuženi:

- (a) počinio (to jest, da je on lično fizički izvršio) neki od zločina za koje se tereti;
- (b) planirao, podsticao ili naredio zločine za koje se tereti;
- (c) na drugi način pomagao i podržavao one koji su zapravo počinili zločine u njihovom planiranju, pripremanju i izvršenju tih zločina;
- (d) da je bio nadređeni onima koji su zapravo počinili zločine;
- (e) da je znao ili da je imao razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju da počine te zločine ili da su ih već počinili, ili
- (f) da nije preduzeo razumne korake da spreči takva dela ili da kazni one koji su ih izvršili.³²

16. Ukoliko je teza tužilaštva da je optuženi učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu (dalje u tekstu: UZP) i da je stoga odgovoran za dela i ponašanje drugih učesnika u tom UZP-u, pravilo 92*bis*(A) takođe isključuje svaku pismenu izjavu kojom

²⁹ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 4; *Tužilac protiv Boškoskog i Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-PT, Odluka po Prvom revidiranom zahtevu tužilaštva na osnovu pravila 92*bis* i po Zahtevu tužilaštva na osnovu pravila 92*ter*, 30. mart 2007. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Boškoski i Tarčulovski*), par. 95, gde se poziva na Odluku u predmetu *S. Milošević*, par. 8.

³⁰ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 5; Odluka u predmetu *Boškoski i Tarčulovski*, par. 8.

³¹ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 5; Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 9.

³² Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 5; Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 10.

se dokazuju dela ili ponašanje optuženog, a na koju se tužilaštvo oslanja kako bi dokazalo da je optuženi bilo: (i) učestvovao u tom UZP, ili da je (ii) s licem koje je zapravo počinilo zločine delio traženu nameru za te zločine.³³

17. Čak i kada su pismena izjava ili transkript ranijeg svedočenja bili prihvatljivi na osnovu pravila 92bis, na Veću je da odluči da li će primeniti svoje diskreciono ovlašćenje i prihvatiti dotične dokaze u pismenom obliku.³⁴ Prema pravilu 92bis(A)(i), faktori koji idu u prilog prihvatanju uključuju to da li je dotični dokaz: (i) kumulativnog karaktera; (ii) da li se odnosi na relevantan istorijski, politički ili vojni kontekst; (iii) da li sadrži opštu ili statističku analizu nacionalnog sastava stanovništva; (iv) da li se tiče uticaja zločina na žrtve; (v) da li se odnosi na pitanja u vezi s karakterom optuženog; odnosno (vi) da li se odnosi na faktore koje treba uzeti u obzir prilikom odmeravanja kazne. Za razliku od toga, prema pravilu 92bis(A)(ii), faktori protiv prihvatanja uključuju to da li: (i) postoji opšti javni interes da se dotični iskaz iznese usmeno; (ii) da li je strana u postupku koja mu se protivi pokazala da ga njegova priroda ili izvor čine nepouzdanim, odnosno da li njegov štetan učinak nadmašuje njegovu dokaznu vrednost; ili (iii) da li postoje ikakvi drugi faktori zbog kojih je primereno da svjedok prisustvuje radi unakrsnog ispitivanja.

18. Činjenica da se pismenom izjavom dokazuju dela i ponašanja lica potčinjenog optuženom ili nekog drugog lica za čija se dela i ponašanje optuženi tereti odgovornošću od značaja je za primenu diskrecionog ovlašćenja Pretresnog veća pri odlučivanju da li taj dokaz treba prihvatiti u pismenom obliku. Kad je neki dokaz od ključnog značaja za tezu tužilaštva i kad je lice čija se dela i ponašanje opisuju u toj pismenoj izjavi u bliskoj vezi s optuženim, Pretresno veće može da konstatuje da prema optuženom ne bi bilo pravično odobriti da se taj dokaz izvede u pismenom obliku.³⁵

19. Kad se dokaz čije se prihvatanje traži na osnovu pravila 92bis sastoji od pismene izjave, moraju biti ispunjeni formalni uslovi predviđeni pravilom 92bis(B). Međutim, više sudskih veća je bilo mišljenja da je u cilju ubrzanja postupka dopustivo da strana u

³³ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 6; Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 13.

³⁴ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 7; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-PT, Odluka po zahtevu tužilaštva na osnovu pravila 92bis, 4. juli 2006. godine, par. 7.

³⁵ Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 13; Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 8.

postupku predloži pismene izjave radi privremenog uvrštavanja do njihove overe u skladu s pravilom 92bis(B).³⁶

20. Ukoliko smatra da je neki pismeni dokaz prihvatljiv, veće može naložiti da svedok bude doveden radi unakrsnog ispitivanja u skladu s pravilom 92bis(C) i pod uslovima predviđenim u pravilu 92ter Pravilnika. Prilikom donošenja te odluke, veće uvek mora imati u vidu svoju obavezu da obezbedi pravično suđenje u skladu sa članovima 20 i 21 Statuta Međunarodnog suda.³⁷ Pored toga, postoji više kriterijuma utvrđenih u praksi Međunarodnog suda koje valja uzeti u obzir prilikom donošenja takve odluke, uključujući: (a) kumulativni karakter dokaza;³⁸ (b) da li se radi o dokazu koji se odnosi na "bazu zločina";³⁹ (c) da li se dokaz tiče nekog "aktuelnog i značajnog pitanja među stranama u postupku, a ne nekog perifernog ili marginalno relevantnog pitanja";⁴⁰ i (d) da li dokaz opisuje dela i ponašanje nekog lica za čija se dela i ponašanje optuženi tereti odgovornošću (podređeni, saizvršilac), kao i to u kojoj meri su dela i ponašanje tog lica bliski optuženom.⁴¹ Pored toga, opšti faktor koji treba uzeti u obzir u vezi s pismenim dokazima u obliku transkripta ranijeg svjedočenja jeste da li je svedok detaljno unakrsno ispitivan i postoji li "zajednički interes" između odbrane u ranijem predmetu i odbrane u dotičnom predmetu.⁴²

21. Pored prihvatanja pismenog iskaza nekog svedoka, dokumenti priloženi uz pismene izjave ili transkripte koji "čine neodvojivi i nezamjenjivi dio svjedočenja" mogu

³⁶ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 9; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po povjerljivom zahtjevu tužilaštva za prihvatanje pismenih iskaza umjesto usmenog svjedočenja na osnovu pravila 92bis Pravilnika, 12. septembar 2006. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović i drugi*), par. 19-21; *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-T, Odluka po zahtevima tužilaštva za prihvatanje pismenih dokaza u skladu s pravilom 92bis Pravilnika, 16. januar 2006. godine, par. 11, 37.

³⁷ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 10; *Tužilac protiv Lukića i Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis, 22. avgust 2008. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Lukić i Lukić*), par. 20.

³⁸ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 10; Odluka u predmetu *Lukić i Lukić*, par. 20, gdje se poziva na *Tužilac protiv Mrkšića i drugih*, predmet br. IT-95-13/1-T, Odluka po Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje transkripata i pismenih izjava na osnovu pravila 92bis (povjerljivo), 21. oktobar 2005. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Mrkšić*), par. 9.

³⁹ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 10; Odluka u predmetu *Lukić i Lukić*, par. 20, gdje se poziva na Odluku u predmetu *Mrkšić*, par. 8; v. takođe Odluka u predmetu *Boškoski i Tarčulovski*, par. 19.

⁴⁰ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 10; Odluka u predmetu *Lukić i Lukić*, par. 20, gdje se poziva na Odluku u predmetu *S. Milošević*, par. 24–25.

⁴¹ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 10; Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 13.

⁴² Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 10; *Tužilac protiv Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-AR73, Odluka po žalbi tužitelja u vezi s prihvatljivošću dokaza, 16. februar 1999. godine, par. 27.

takođe biti prihvaćeni na osnovu pravila 92bis.⁴³ Svaki dokument koji se pominje u pismenoj izjavi ili transkriptu nekog svedoka iz ranijeg postupka ne postaje automatski "neodvojivi i nezamjenjivi dio" iskaza tog svjedoka. U stvari, neki dokument potpadaće pod tu kategoriju ako svedok o tom dokumentu govori u svojoj pismenoj izjavi ili transkriptu, i ako ta pismena izjava ili transkript postanu nerazumljivi ili imaju manju dokaznu vrednost bez prihvatanja dotičnog dokumenta.⁴⁴

22. Merodavno pravo vezano za izmene Spiska svedoka detaljno je izloženo u odluci Pretresnog veća od 21. septembra 2012. godine.⁴⁵ Merodavno pravo vezano za izmene Spiska dokaznih predmeta detaljno je izloženo u odluci Pretresnog veća od 8. novembra 2012. godine.⁴⁶

D. Diskusija

1. Preliminarna pitanja

23. U skladu s paragrafima C(5) i (7) Uputstva o dužini podnesaka i zahteva (dalje u tekstu: Uputstvo)⁴⁷ Pretresno veće će odobriti zahtev odbrane za odobrenje da na Prvi zahtev podnese odgovor koji sadrži više reči nego što je propisano za odgovore.

24. Pošto je razmotrilo argumente strana u postupku, Pretresno veće će, u skladu s pravilom 126bis Pravilnika, odobriti tužilaštvu da podnese (a) repliku na Odgovor na Prvi zahtev i (b) repliku na Odgovor na Drugi zahtev.

2. Pitanja koja se odnose na sve svedoke

⁴³ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 11; *Tužilac protiv D. Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-T, Odluka o prihvatanju pismenih izjava, transkripata i povezanih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92ter, 22. februar 2007. godine, str. 3; Odluka u predmetu *Lukić i Lukić*, par. 21.

⁴⁴ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 11; *Tužilac protiv Lukića i Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-T, Odluka po poverljivoj zahtjevu tužilaštva za prihvatanje ranijeg svjedočenja s povezanim dokaznim predmetima i pismenim izjavama svjedoka na osnovu pravila 92ter, 9. jul 2008. godine, par. 15.

⁴⁵ Odluka po zahtjevu tužilaštva za odobrenje da izmeni spisak svedoka dodavanjem tri svedoka (poverljivo), 21. septembar 2012. godine, par. 4-5.

⁴⁶ Odluka po četvrtom zahtjevu tužilaštva za odobrenje da izmeni spisak dokaznih predmeta tužilaštva na osnovu pravila 65ter, 8. novembar 2012. godine, par. 5.

⁴⁷ IT/184 Rev.2, 16. septembar 2005. godine.

25. Tužilaštvo traži da se na osnovu pravila 89 i 92bis umesto svedočenja *viva voce* prihvate pismeni iskazi i povezani dokazni predmeti ukupno 24 svedoka. Pretresno veće će se najpre baviti pitanjima pokrenutim u vezi s dobrim delom ponuđenih dokaza, a potom se konkretno baviti iskazom svakog pojedinačnog svedoka.

26. *Izjave koje je pripremila tužilaštvo.* Kao što tvrdi odbrana u Odgovoru na Prvi zahtev, Žalbeno veće u predmetu *Galić* je napomenulo da su na Međunarodnom sudu pokretana pitanja u vezi s načinom sastavljanja pismenih izjava.⁴⁸ Međutim, Žalbeno veće je zaključilo da je uslovima iz pravila 92bis naglašena upravo potreba da se u takvim okolnostima obezbedi pouzdanost.⁴⁹ Veće konstatuje da je svrha pravila 92bis da se obezbede dovoljno pouzdani dokazi i to tako što se od svakog svedoka traži da potpiše potvrdu da je njegova izjava tačna po njegovom najboljem znanju, kao i potvrda predsedavajućeg službenika kojeg je imenovao sekretar Suda. Shodno tome, Veće odbacuje prigovore na ponuđene izjave svedoka koje je odbrana iznela na ovom osnovu.

27. *Dokazi iz druge ruke i nepredvidivost pouzdanosti.* Veće podseća da se dokazi iz druge ruke mogu prihvatiti.⁵⁰ Veće smatra da to što neki iskaz sadrži dokaze iz druge ruke u pisanoj formi ne onemogućava prihvatanje na osnovu pravila 92bis već dodaje na težini koju treba pridati tom iskazu. Veće ne smatra da treba odbiti prihvatanje nekih dokaza na osnovu pravila 92bis zbog toga što se, kako tvrdi odbrana, "njihova relevantnost u odnosu na predmet možda neće moći predvideti" u vreme kad budu prihvaćeni. Shodno tome, Veće odbacuje prigovore na ponuđene izjave svedoka koje je odbrana iznela na ovom osnovu.

28. *Kumulativna priroda dokaza.* Veće napominje da jedan od faktora koji idu u prilog prihvatanju dokaza u obliku pismene izjave na osnovu pravila 92bis jeste činjenica da su ti dokazi kumulativne prirode, što znači da će drugi svedoci usmeno svedočiti o sličnim činjenicama.⁵¹ Na temelju informacija navedenih u rezimeima iskaza svedoka

⁴⁸ Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 30.

⁴⁹ Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 30.

⁵⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Naletilić i Martinović*, par. 217; Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 281; *Tužilac protiv Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-AR73, Odluka po žalbi tužitelja u vezi s prihvatljivošću dokaza, 16. februar 1999. godine, par. 15.

⁵¹ *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*, predmet br. IT-02-60-T, Prva odluka po zahtjevu optužbe za uvrštavanje izjava svjedoka i ranijih svjedočenja na osnovu pravila 92bis, 12. jun 2003. godine, par. 20.

tužilaštva na osnovu pravila 65ter (dalje u tekstu: Rezimeu iskaza), Veće se uverilo da može oceniti kumulativnu prirodu predloženih dokaza.

29. *Dela i ponašanje optuženog.* Veće podseća da dokazi koji govore o delima i ponašanju lica koje nije optuženi, a koje je počinilo zločine za koje je optuženi navodno odgovoran nisu neprihvatljivi na osnovu pravila 92bis. Međutim, Žalbeno veće u predmetu *Galić* bilo je mišljenja da je bliska povezanost podređenog s optuženim i dalje relevantna za odluku veća o tome da li da primeni svoje diskreciono ovlašćenje i odbije prihvatanje tih dokaza na osnovu pravila 92bis. Prema tome, pri proceni ponuđenih dokaza Pretresno veće će razmotriti da li se oni odnose na dela i ponašanje nekog lica koje je navodno tako blisko povezano s optuženim ili koje je u toj meri značajno za tezu tužilaštva da bi bilo nepravedno prema optuženom dopustiti izvođenje dokaza u pismenom obliku ili bez mogućnosti unakrsnog ispitivanja.⁵² U takvom slučaju, Veće će razmotriti da li se dato dokaz može prihvatiti u redigovanom obliku ili se može prihvatiti pod uslovom da se odbrani pruži prilika da unakrsno ispita svedoka ili da li se dokaz u pismenom obliku mora odbiti.

3. Pojedinačni svedoci

30. *GH-031:* Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-031 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Erdutu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima 23 druga svedoka.⁵³ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedok pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Odbrana tvrdi da ta pismena izjava sadrži tvrdnju koja implicira postojanje veze između Hadžića i "arkanovaca" (navodnih izvršilac zločina za koje je Hadžić navodno odgovoran) i da se u njoj pominje Hadžićevo navodno prisustvo "u dvorištu vojvotkinjine kuće", koje se odnosi na Hadžićeva dela i ponašanje.⁵⁴ Tužilaštvo u Replici navodi da je svedok GH-031 tek usput i u opštim crtama pomenuo Hadžićevo prisustvo u vojvotkinjinoj kući.⁵⁵ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da će odbrana, pošto je iskaz svedoka GH-031 kumulativan u odnosu na iskaze nekoliko

⁵² Prema žalbenom veću, primer takvih dokaza predstavljao bi slučaj u kojem su u pismenoj izjavi opisana dela i ponašanje nekog drugog lica izvršena u prisustvu optuženog. Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 13-15.

⁵³ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 1-2.

⁵⁴ Odgovor na Prvi zahtev, par. 14, 15. Ta kuća se naziva i "Malim dvorom".

⁵⁵ Replika na Prvi zahtev, par. 12.

svedoka *viva voce*, imati dovoljno prilike da tokom unakrsnog ispitivanja tih svedoka ospori pitanja iz te izjave.⁵⁶

31. Veće smatra da je iskaz svedoka GH-031 relevantan za optužbe iz Optužnice. Veće napominje da se u pismenoj izjavi tog svedoka pominje da je Hadžić 1991. godine bio član "Vlade srpskog područja Istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema". Veće napominje da to nije sporna činjenica u ovom predmetu,⁵⁷ i konstatuje da takvim iskazom odbrani neće biti naneta šteta. Međutim, Veće smatra da je tvrdnja svedoka "Video sam [Hadžića] u dvorištu vojvotkinjine kuće i također kasnije, u Dvorcu, kad su me arkanovci doveli da uvedem grijanje"⁵⁸ ima previše veze s navodnim Hadžićevim delima i ponašanjem za koja se on tereti u Optužnici. Veće će stoga izuzeti taj deo pismene izjave. Preostalim delom te pismene izjave se ne dokazuju dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Pretresno veće se uverilo da je iskaz svedoka GH-031 kumulativne prirode i konstatuje da ponuđeni pismeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis. Veće napominje da dokument broj 02334 na osnovu pravila 65ter jeste prevod na engleski dokumenta broj 02523 na osnovu pravila 65ter. Prevod na engleski priložen je uz dokument broj 02523 na osnovu pravila 65ter, tako nije potrebno uvrštavati oba ta dokumenta.

32. GH-035: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-035 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Erdutu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima šest svedoka i dokumentarnim dokazima.⁵⁹ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedokinja pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Odbrana tvrdi da svedokinja GH-035 opisuje postupke jednog Hadžićevog podređenog koji mu je navodno bio blizak, a koji su vezani za zločin za koji je Hadžić navodno odgovoran.⁶⁰ Tužilaštvo u Replici kaže da se iskaz svedokinje GH-035 ne odnosi na podređene koji su bili dovoljno bliski Hadžiću da bi to onemogućilo prihvatanje tog

⁵⁶ Replika na Prvi zahtev, par. 12.

⁵⁷ V. Drugi zajednički izveštaj o činjenicama i dokumentima o kojima su se strane usaglasile, Dodatak A, str. 5, Usaglašena činjenica br. 36.

⁵⁸ V. dokument br. 02523 na osnovu pravila 65ter, Prilog uz izjavu svedoka [GH-031], 19. jun 2003. str. 1.

⁵⁹ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak, str. 5.

⁶⁰ Odgovor na Prvi zahtev, par. 17.

iskaza na osnovu pravila 92bis i da će svedoci koji će *viva voce* svedočiti na suđenju pružiti dalje dokaze koji taj navedeni zločin dovode u vezu s Hadžićem.⁶¹

33. Pretresno veće smatra da je pismeni iskaz svedokinje GH-035 relevantan za optužbe iz Optužnice i da se njime dokazuje nešto drugo a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da odbrana nije precizirala gde se u tom pismenom iskazu pominje podređeni koji je blisko povezan s optuženim. Veće se uverilo da se u tom pismenom iskazu nigde ne pominje neki podređeni koji je toliko bio blizak Hadžiću da bi to iskaz učinilo tako bitnim za tezu odbrane da ne bi bilo pravično prihvatiti iskaz u pismenom obliku ili da bi odbrana morala tražiti priliku da unakrsno ispita svedokinju. Po mišljenju Veća, iskaz svedokinje odnosi se na bazu zločina i kumulativne je prirode. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

34. GH-155: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-155, u obliku transkripta njegovog ranijeg svedočenja u predmetu *Tužilac protiv Dokmanovića*,⁶² relevantan za događaje u Iloku i okolnim selima za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima pet drugih svedoka.⁶³ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedok pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Odbrana tvrdi da šteta koju bi taj iskaz naneo odnosi prevagu nad njegovom dokaznom vrednošću, imajući u vidu da tužilaštvo navodi da Hadžić snosi krivičnu odgovornost za evakuaciju iz Iloka i pošto je navodno bio nadređen Slavku Dokmanoviću (o čijim se postupcima govori u transkriptu).⁶⁴ Tužilaštvo u Replici tvrdi da svedok GH-155 iznosi dovoljno osnova za svoja saznanja da bi njegov iskaz bio pouzdan, da je unakrsno ispitan u predmetu *Dokmanović*, u kojem je optuženi imao snažan motiv da proveri verodostojnost svedoka, i da će svedoci koji će svedočiti *viva voce* potkrepiti iskaz u vezi s Ilokom.⁶⁵

⁶¹ Replika na Prvi zahtev, str. 5.

⁶² Predmet br. IT-95-13a.

⁶³ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 6.

⁶⁴ Odgovor na Prvi zahtev, par. 18-19.

⁶⁵ Replika na Prvi zahtev, str. 6.

35. Pretresno veće smatra da je pismeni iskaz svedoka GH-155 relevantan za optužbe iz Optužnice i da se njime dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće dalje smatra da se iskaz svedoka odnosi na bazu zločina i da je kumulativne prirode. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan i da ima dokaznu vrednost. Međutim, Veće smatra da zbog prirode iskaza svedok treba da pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Veće konstatuje da je ponuđeni dokaz primereno prihvatiti na osnovu pravila 89(C) i 92bis(C).

36. GH-051: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-051 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Lovasu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima šest svedoka i dokumentarnim dokazima.⁶⁶ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedok pristupi radi unakrsnog ispitivanja.⁶⁷ Po mišljenju Veća, iskaz svedoka GH-051 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

37. GH-053: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-053 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Lovasu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima sedam drugih svedoka.⁶⁸ Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedoka GH-053.⁶⁹ Po mišljenju Pretresnog veća, iskaz svedoka GH-053 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

38. GH-121: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-121 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Vukovaru i Dalju za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je

⁶⁶ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 7-8.

⁶⁷ Odgovor na Prvi zahtev, par. 21.

⁶⁸ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 10. V. takode Replika na Prvi zahtev, str. 6.

⁶⁹ Pretresno veće napominje da odbrana tvrdi da se opis intenziteta i vremena napada na Vukovar koji je izneo ovaj svedok "očigledno kosi s drugim dokazima i da je netačan". Odgovor na Prvi zahtev, par. 22.

potkrepljen iskazima sedam drugih svedoka i usaglašenim činjenicama.⁷⁰ Tužilaštvo traži da se prihvati jedan povezani dokazni predmet.⁷¹ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedokinja pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Odbrana tvrdi da je izjava nejasna kad je reč o izvorima koji se u njoj pominju i da nije ni dovoljno ni konkretno potkrepljena iskazima drugih svedoka.⁷² Tužilaštvo u Replici tvrdi da iskazi drugih nabrojanih svedoka potkrepljuju navode o ubistvu muža ove svedokinje, uključujući iskaz svedokinje GH-118, čiji je muž navodno ubijen u istom incidentu.⁷³

39. Po mišljenju Pretresnog veća, pismeni iskaz svedokinje GH-121 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Nakon što je pregledalo Rezimee iskaza svedoka i drugu dokumentaciju koja mu je predložena, Pretresno veće se uverilo da je iskaz svedokinje GH-121 kumulativne prirode. Veće smatra da se iskaz ove svedokinje odnosi na bazu zločina. Veće je zaključilo da ponuđeni povezani dokazni predmet o kojem se govori u pismenoj izjavi čini neodvojivi i neophodni deo svedočenja. Iako uz pismenu izjavu svedokinje GH-121 prvobitno nije bila priložena potvrda koja ispunjava uslove iz pravila 92bis(B), tužilaštvo je potom ponovo podnelo izjavu u kojoj su bili ispunjeni formalni uslovi iz pravila 92bis i traži da tu izjavu, označenu brojem 06335 na osnovu pravila 65ter, doda na svoj Spisak dokaznih predmeta.⁷⁴ Uzimajući u obzir posebne okolnosti predmeta i činjenicu da se odbrana ne protivi, Veće se uverilo da je pokazan valjan razlog za izmenu Spiska dokaznih predmeta i dodavanje izjave ove svedokinje uz koju je priložena uredna potvrda na osnovu pravila 92bis. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokazi sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da su relevantni, da imaju dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ih na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

40. GH-059: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-059 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Erdutu i Vukovaru za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima 22 druga svedoka, usaglašenim činjenicama i dokumentarnim

⁷⁰ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 12.

⁷¹ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 12; broj 02448 na osnovu pravila 65ter.

⁷² Odgovor na Prvi zahtev, par. 23.

⁷³ Replika na Prvi zahtev, str. 6.

⁷⁴ Prvi zahtev, par. 7; Prvi prilog, par. 16; Replika na Prvi prilog, par. 7-8.

dokazima.⁷⁵ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedokinja pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Odbrana tvrdi da je izjava svedokinje GH-059 nepouzdana i nejasna.⁷⁶ Tužilaštvo u Replici tvrdi da je tačno da svedokinja GH-059 ne navodi tačne datume, ali da opisuje događaje vezane za period u kojem su se, kako se navodi, odigrali drugi incidenti i da u celom svom iskazu iznosi druge potkrepljujuće pojedinosti.⁷⁷

41. Po mišljenju Pretresnog veća, pismeni iskaz svedokinje GH-059 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Pretresno smatra da je iskaz ove svedokinje kumulativne prirode i da se odnosi na bazu zločina. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

42. GH-060: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-060, u obliku transkripta njegovog ranijeg svedočenja u predmetu *Tužilac protiv Mrkšića i drugih*,⁷⁸ relevantan za događaje na Ovčari i u Vukovaru za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima četiri druga svedoka i dokumentarnim dokazima.⁷⁹ Tužilaštvo traži da se prihvati šest povezanih dokaznih predmeta.⁸⁰ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedok pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Odbrana tvrdi da se u iskazu svedoka GH-060 pokreću ključna činjenična pitanja, naime (a) hronologija događaja relevantnih za incidente na Ovčari za koje se optuženi tereti i (b) pitanje koja osoba ili entitet je bio nadležan u vreme kad je tamo došlo do navedenih ubistava.⁸¹ Tužilaštvo u Replici tvrdi da će drugi svedoci svedočiti *viva voce* o događajima na Ovčari i da je iskaz svedoka GH-060 bio predmet temeljnog unakrsnog ispitivanja u predmetu *Mrkšić*.⁸²

⁷⁵ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 12.

⁷⁶ Odgovor na Prvi zahtev, par. 24.

⁷⁷ Replika na Prvi zahtev, str. 7.

⁷⁸ Predmet br. IT-95-13/1.

⁷⁹ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 15.

⁸⁰ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 15-16.

⁸¹ Odgovor na Prvi zahtev, par. 25.

⁸² Replika na Prvi zahtev, str. 7.

43. Po mišljenju Pretresnog veća, pismeni iskaz svedoka GH-060 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Pretresno smatra da se iskaz ovog svedoka odnosi na bazu zločina i da je kumulativne prirode. Veće napominje da je svedok GH-060 u predmetu *Mrkšić* bio temeljno unakrsno ispitan u vezi s ovim dokazom. Veće smatra da šest povezanih dokaznih predmeta o kojima se govori u transkriptu čini neodvojiv i neophodan deo svedočenja. Pretresno veće smatra da ponuđeni dokazi sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da su relevantni i da imaju dokaznu vrednost. Međutim, Veće smatra da, imajući u vidu prirodu iskaza, svedok treba da pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Veće konstatuje da je ponuđene dokaze primereno prihvatiti na osnovu pravila 89(C) i 92bis(C).

44. GH-063: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-063, u obliku transkripta njegovog ranijeg svedočenja u predmetu *Tužilac protiv Mrkšića i drugih*,⁸³ relevantan za događaje u Vukovaru za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima 16 drugih svedoka.⁸⁴ Tužilaštvo traži da se prihvati 16 povezanih dokaznih predmeta.⁸⁵ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedok pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Ona tvrdi da ima nedoslednosti između iskaza svedoka GH-063 i ranijih izjava i dokaza iz predmeta *Dokmanović*, posebno u vezi s tim koje su vojne jedinice bile prisutne tokom operacija u vukovarskoj bolnici u novembru 1991. godine, bile zadužene za njih i učestvovala u njima.⁸⁶ Odbrana tvrdi da su neke od tih nedoslednosti u iskazu nastale nakon što se svedok sastao s predstavnicima hrvatskog Ministarstva obrane.⁸⁷ Tužilaštvo u Replici tvrdi da u predloženom iskazu svedoka GH-063 nema nedoslednosti i da će odbrana imati priliku da o događajima u vukovarskoj bolnici i prisutnim srpskim snagama unakrsno ispita druge svedoke.⁸⁸ Tužilaštvo tvrdi da to što je hrvatsko Ministarstvo obrane s njim obavilo razgovor ne čini njegov iskaz neprihvatljivim i ne iziskuje da svedok pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Tužilaštvo

⁸³ Predmet br. IT-95-13/1.

⁸⁴ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 18.

⁸⁵ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 12. U Drugom prilogu tužilaštvo je povuklo zahtev za podnošenje dokumenta pod brojem 02591 na osnovu pravila 65ter. Drugi prilog, par. 2.

⁸⁶ Odgovor na Prvi zahtev, par. 26.

⁸⁷ Odgovor na Prvi zahtev, par. 26.

⁸⁸ Replika na Prvi zahtev, str. 8.

tvrdi da je svedok GH-063 temeljno unakrsno ispitan o pitanjima u vezi s kojima, po mišljenju odbrane, postoje nedoslednosti.⁸⁹

45. Po mišljenju Pretresnog veća pismeni iskaz svedoka GH-063 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da je iskaz ovog svedoka kumulativne prirode i da se odnosi na bazu zločina. Veće smatra da ponuđeni povezani dokazni predmeti o kojima se govori u transkriptu čine neodvojiv i neophodan deo svedočenja. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokazi sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da su relevantni i da imaju dokaznu vrednost. Međutim, Veće smatra da, imajući u vidu prirodu svedokovog iskaza, on treba da pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Veće konstatuje da je ponuđene dokaze primereno prihvatiti na osnovu pravila 89(C) i 92bis(C).

46. GH-149: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-149, u obliku transkripta njegovog ranijeg svedočenja u predmetu *Tužilac protiv Martića*,⁹⁰ relevantan za događaje u UN-ovoj zaštićenoj zoni u Hrvatskoj za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima četiri druga svedoka.⁹¹ Tužilaštvo traži da se prihvati 25 povezanih dokaznih predmeta.⁹² Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedoka GH-149, osim ponuđenog povezanog dokaznog predmeta pod brojem 00743 na osnovu pravila 65ter.⁹³ U vezi s tim dokumentom odbrana tvrdi da tužilaštvo nije pokazalo da on čini integralni deo svedokovog svedočenja ili da je autentičan i pouzdan.⁹⁴ Tužilaštvo u Republici tvrdi da je taj dokument kopija Vanceovog plana, koja je prilikom ranijeg svedočenja koristila svedoku da se priseti pojedinosti o organizacijama u Krajini.⁹⁵

47. Po mišljenju Pretresnog veća, pismeni iskaz svedoka GH-149 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da se iskaz ovog svedoka se odnosi na bazu zločina i da je kumulativne prirode. Veće napominje da je svedok GH-149 u predmetu

⁸⁹ Replika na Prvi zahtev, str. 8.

⁹⁰ Predmet br. IT-95-11.

⁹¹ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 21-22.

⁹² Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 22-25.

⁹³ Odgovor na Prvi zahtev, par. 27.

⁹⁴ Odgovor na Prvi zahtev, par. 27.

⁹⁵ Replika na Prvi zahtev, str. 8.

Martić bio temeljno unakrsno ispitan u vezi s ovim dokazom. Tokom svedočenja u predmetu *Martić* svedok GH-149 je potvrdio da mu je kopija Vanceovog plana koja mu je data pomogla da se seti izvesnih događaja.⁹⁶ Međutim, Veće napominje da su informacije kojih se svedok setio uz pomoć tog dokumenta sadržane u transkriptu njegovog svedočenja, tako da pismeni dokaz neće postati nerazumljivi ili imati manju dokaznu vrednost ako taj dokument ne bude prihvaćen. Veće primećuje da ostali ponuđeni povezani dokazni predmeti o kojima se govori u pismenoj izjavi čine neodvojiv i neophodan deo svedočenja. Međutim, dokumenti br. 05857, 05858, 05859 i 05860 nisu navedeni na Spisku dokaznih predmeta i neće biti prihvaćeni.⁹⁷ Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokazi sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da su relevantni, da imaju dokaznu vrednost i da je, osim brojeva 00743, 05857, 05858, 05859 i 05860, primereno prihvatiti ih na osnovu pravila 89(C) i 92*bis*.

48. *GH-123*: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-123 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Erdutu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima 26 drugih svedoka.⁹⁸ Odbrana traži da se odbije prihvatanje tog iskaza ili da se naloži da svedokinja pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Odbrana osporava tvrdnju tužilaštva da je iskaz svedokinje GH-123 potkrepljen i tvrdi da nijedan od nabrojanih svedoka ne govori ni o svedokinji GH-123 ni o nestanku njenog muža, osim svedoka GH-031, koji ne navodi osnov za to svoje saznanje.⁹⁹ Tužilaštvo u Republici tvrdi da svedok GH-031 u svom svedočenju objašnjava da je od raznih seljana čuo za nestanak muža svedokinje GH-123.¹⁰⁰

49. Po mišljenju Veća, iskaz svedokinje GH-123 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da se njen iskaz odnosi na bazu zločina. Nakon što je pregledalo Rezimee iskaza svedoka i drugu dokumentaciju koja mu je predočena,

⁹⁶ Dokument br. 05833 na osnovu pravila 65*ter*, transkript svedočenja svedoka GH-149 u predmetu br. IT-95-11-T, 30. maj 2006. godine, T. 4787.

⁹⁷ U dodatku Prvom zahtevu tužilaštvo je navelo da će podneti zahtev za njihovo dodavanje na Spisak dokaznih predmeta. Prvi zahtev, poverljivi Dodatak, str. 25, fusnote 2-5. Ono to, po svemu sudeći, nije učinilo.

⁹⁸ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak, str. 27.

⁹⁹ Odgovor na Prvi zahtev, par. 28.

¹⁰⁰ Replika na Prvi zahtev, par. 12.

Pretno veće se uverilo da je iskaz svedokinje GH-123 kumulativne prirode. Pretno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

50. *GH-013*: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-013, u obliku transkripta njegovog ranijeg svedočenja u predmetu *Tužilac protiv Martića*,¹⁰¹ relevantan za događaje u Iloku, Novom Sadu i logoru Begejci u Vojvodini za koje se optuženi tereti u Optužnici.¹⁰² Tužilaštvo napominje da, bez obzira na to što je svedok GH-013 prethodno prihvaćen kao veštak za pitanja traume koje su pretrpele žrtve zločina, ono ne traži da u ovom predmetu njegov iskaz izvede kao svedočenje veštaka na osnovu pravila 94bis.¹⁰³ Umesto toga, svedok će svedočiti o sopstvenim traumatičnim iskustvima tokom zatočenja u zatočeničkom objektu Begejci u Srbiji između 1991. i 1993. godine, kao i o patnjama žrtava u zatočeničkim centrima širom RSK s kojima je bio u kontaktu.¹⁰⁴ Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedoka GH-013 u meri u kojoj se u njemu opisuju svedokova lična iskustva iz logora Begejci u Srbiji, ali se protivi prihvatanju ostatka svedočenja.¹⁰⁵ Odbrana napominje da tužilaštvo nije ponudilo izveštaj veštaka ovog svedoka i tvrdi da sporni delovi njegovog svedočenja u kojima se taj izveštaj često pominje nisu od pomoći veću.¹⁰⁶ Tužilaštvo u Replici tvrdi da će svedočenje svedoka pod zakletvom biti od pomoći Veću i bez prihvatanja njegovog izveštaja veštaka.¹⁰⁷

51. Pretno veće smatra da je pismeni iskaz svedoka GH-013 relevantan za optužbe iz Optužnice i da se njime dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da se svedokov iskaz odnosi na bazu zločina i da je kumulativne prirode. međutim, Pretno veće smatra da je svedoku, kao veštaku u predmetu *Martić*, "dopušt[en]a velika sloboda prilikom davanja mišljenja u okviru [njegovog] vlastitog područja stručnosti" i da se njegov iskaz ne temelji samo na

¹⁰¹ Predmet br. IT-95-11.

¹⁰² Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 27-28.

¹⁰³ Prvi zahtev, par. 17.

¹⁰⁴ Prvi zahtev, str. 8.

¹⁰⁵ Odgovor na Prvi zahtev, par. 29.

¹⁰⁶ Odgovor na Prvi zahtev, par. 29.

¹⁰⁷ Replika na Prvi zahtev, str. 9.

neposrednim saznanjima ili iskustvu.¹⁰⁸ Pored toga, ponuđeni iskaz svedoka GH-013 nije podnet koncizno i usredsređeno. Shodno tome, Veće smatra prikladnim da se iskaz izvede *viva voce*. Veće će stoga odbiti prihvatanje ponuđenog pismenog iskaza svedoka GH-013 na osnovu pravila 92*bis*.

52. *GH-070*: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-070, u obliku pismene izjave, relevantan za navodna ubijanja u Grabovcu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljeno iskazima druga dva svedoka i dokumentarnim dokazima.¹⁰⁹ Tužilaštvo traži prihvatanje 44 povezana dokazna predmeta.¹¹⁰ Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedokinje GH-070, ali tvrdi da bi njeno unakrsno ispitivanje bilo "od koristi" za tačno utvrđivanje ko ju je zadužio da izvodi istrage na trenu o kojima se govori u izjavi.¹¹¹ Tužilaštvo u Replici tvrdi da odbrana može podneti podneske u vezi sa "sporednim pitanjem" koje je iznela u vezi s iskazom svedokinje GH-070, ali da iskaz treba prihvatiti.¹¹²

53. Po mišljenju Veća, iskaz svedokinje GH-070 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da je svedokinjin iskaz kumulativne prirode i da se odnosi na bazu zločina. Veće napominje da je svedokinja jasno navela da je "milicija iz Belog Manastira" tražila da se izvrši uviđaj u vezi s navodnim žrtvama u Grabovcu¹¹³ pa Veće stoga ne smatra da je potrebno da ona pristupi Sudu i dalje objasni to pitanje. Pretresno veće napominje da se o ponuđenim povezanim dokaznim predmetima, osim brojeva 02210 i 02902 na osnovu pravila 65*ter*, govori u pismenoj izjavi. Međutim, za ovaj predmet su relevantni samo povezani dokazni predmeti broj 02425 i 02033 na osnovu pravila 65*ter*. Veće napominje da je dokument broj 02425 na osnovu pravila 65*ter* takođe uključen u pismenu izjavu i da ga nije potrebno prihvatati kao zaseban dokazni predmet. Veće dalje napominje da je dokument broj 02424 na osnovu pravila 65*ter* prevod na

¹⁰⁸ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, Odluka po zajedničkoj interlokutornoj žalbi odbrane u vezi sa statusom Richarda Butlera kao svjedoka vještaka, 30. januar 2008. godine, par. 27.

¹⁰⁹ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 31-32.

¹¹⁰ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 32-41.

¹¹¹ Odgovro na prvi zahtev, par. 32.

¹¹² Replika na Prvi zahtev, par. 32.

¹¹³ Svedok GH-0707, broj 02522 na osnovu pravila 65*ter*, Izjava svedoka, 11. i 13. novembar 2000. godine, str. 7.

engleski broja 02522 na osnovu pravila 65ter. Uz broj 02522 na osnovu pravila 65ter je već priložen prevod na engleski, tako da nije potrebno prihvatiti oba dokumenta. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokazi, koji se sastoje od izjave svedokinje s brojem 02522 na osnovu pravila 65ter i povezanog dokaznog predmeta broj 02033 na osnovu pravila 65ter, sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da su relevantni, da imaju dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ih na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

54. GH-072: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-072 u obliku pismene izjave vezan za događaje u Vukovaru za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima šest drugih svedoka i dokumentarnim dokazima.¹¹⁴ Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedokinje GH-072.¹¹⁵ Po mišljenju Veća, iskaz svedokinje GH-072 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da se svedokinjin iskaz odnosi na bazu zločina. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis. Veće napominje da je dokument broj 02419 na osnovu pravila 65ter prevod na engleski broja 02541 na osnovu pravila 65ter, tako da nije potrebno prihvatiti oba dokumenta.

55. GH-077: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-077, u obliku transkripta njenog svedočenja u predmetu *Tužilac protiv S. Miloševića*,¹¹⁶ relevantan za događaje u Baranji za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima tri druga svedoka i dokumentarnim dokazima.¹¹⁷ Tužilaštvo traži prihvatanje četiri povezana dokazna predmeta.¹¹⁸ Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedokinje GH-077.¹¹⁹ Po mišljenju Veća, iskaz svedokinje GH-077 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da je iskaz ove svedokinje kumulativne prirode i da se odnosi na bazu zločina. Veće napominje da je svedokinja GH-077 bila unakrsno ispitana

¹¹⁴ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 42-43.

¹¹⁵ Odgovor na Prvi zahtev, par. 12.

¹¹⁶ Predmet br. IT-02-54.

¹¹⁷ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 44.

¹¹⁸ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 44.

¹¹⁹ Odgovor na Prvi zahtev, par. 12.

u vezi s ovim iskazom. Veće konstatuje da ponuđeni povezani dokazni predmeti o kojima se govori u pismenom iskazu čine neodvojiv i neophodan deo svedočenja. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokazi sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da su relevantni, da imaju dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ih na osnovu pravila 89(C) i 92bis. Veće napominje na je dokument broj 02513 na osnovu pravila 65ter prevod na engleski broja 02423 na osnovu pravila 65ter. Uz dokument broj 02423 na osnovu pravila 65ter je već priložen prevod na engleski, tako da nije potrebno prihvatiti oba dokumenta.

56. GH-082: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-082 u obliku pismenih izjava vezan za događaje u Vukovaru za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima šest drugih svedoka i dokumentarnim dokazima.¹²⁰ Tužilaštvo tvrdi da se u izjavi svedoka GH-082 Hadžić pominje usput i na uopšten način i da to nije značajnije vezano za Hadžićeva dela i ponašanje za koje se on tereti u Optužnici.¹²¹ Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedoka GH-082.¹²²

57. Pretresno veće smatra da je pismeni iskaz svedoka GH-082 relevantan za optužbe iz Optužnice. U pismenom iskazu svedok GH-082 pominje da je Hadžić bio na čelu SAO SBZS.¹²³ Veće napominje da to nije sporna činjenica u ovom predmetu¹²⁴ i konstatuje da prihvatanjem tog pismenog iskaza neće biti naneta šteta odbrani. Veće smatra da se iskaz ovog svedoka odnosi na bazu zločina. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

58. GH-138: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-138 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Erdutu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima 17 drugih svedoka.¹²⁵ Odbrana u Odgovoru tvrdi (a) da je izjava svedokinje GH-138 nepouzdana jer je njen veći deo izveden iz informacija iz druge ruke, dobijenih od GH-032, čiju izjavu tužilaštvo želi da ponudi putem pravila 92quater i (b) da se izjave

¹²⁰ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak, str. 45-46.

¹²¹ Prvi zahtev, par. 11.

¹²² Odgovor na PRvi zahtev, par. 33.

¹²³ GH-082, broj 02346 na osnovu pravila 65ter, Izjava svedoka, 11, 13. i 14. decembar 1998. godine, str. 3.

¹²⁴ V. Drugi zajednički izveštaj o činjenicama i dokumentima o kojima su se strane usaglasile, Dodatak A, str. 5, Usaglašena činjenica br. 36.

¹²⁵ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak, str. 47-48.

ta dva svedoka znatno razlikuju kad je reč o broju i odeći lica koja su navodno otela muža svedokinje GH-138.¹²⁶

59. Po mišljenju Veća, iskaz svedokinje GH-138 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da je svedokinjin iskaz kumulativne prirode i da se odnosi na bazu zločina. Iako uz pismenu izjavu svedokinje GH-138 nije bila priložena potvrda koja ispunjava uslove iz pravila 92bis(B), tužilaštvo je potom ponovo podnelo izjavu u kojoj su ispunjeni formalni uslovi iz pravila 92bis i traži da tu izjavu, označenu brojem 06336 na osnovu pravila 65ter, doda na svoj Spisak dokaznih predmeta.¹²⁷ Uzimajući u obzir posebne okolnosti predmeta i činjenicu da se odbrana ne protivi, Veće se uverilo da je pokazan valjan razlog za izmenu Spiska dokaznih predmeta i dodavanje izjave ove svedokinje uz koju je priložena uredna potvrda na osnovu pravila 92bis. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan i da ima dokaznu vrednost. Međutim, Veće smatra da zbog prirode iskaza svedokinja treba da pristupi radi unakrsnog ispitivanja. Veće konstatuje da je primereno prihvatiti ponuđeni dokaz na osnovu pravila 89(C) i 92bis(C). Veće napominje da u sistemu elektronskog obelodanjivanja (dalje u tekstu: *e-court*) uz izjavu, koja nosi broj 06336 na osnovu pravila 65ter, nije priložen prevod na engleski.¹²⁸ Tužilaštvu će biti naloženo da priloži prevod u roku od sedam dana od zavođenja ove odluke.

60. GH-140: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-140 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Erdutu i Osijeku za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima 16 drugih svedoka.¹²⁹ Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedokinje GH-140.¹³⁰ Po mišljenju Pretresnog veća, pismeni iskaz svedokinje GH-140 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da se svedokinjin iskaz odnosi na bazu zločina. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno

¹²⁶ Odgovor na Prvi zahtev, par. 34.

¹²⁷ Prvi zahtev, par. 7; Prvi prilog, par. 16; Replika na Prvi prilog, par. 7-8.

¹²⁸ Prevod na engleski je dostavljen za dokument broj 02339 na osnovu pravila 65ter, a to je pismena izjava svedokinje GH-138 podneta uz Prvi zahtev bez potvrde koja ispunjava uslove iz pravila 92bis(B), zahvaljujući kojem je Veće moglo da razmotri tu pismenu izjavu.

¹²⁹ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak, str. 48-49.

¹³⁰ Odgovor na Prvi zahtev, par. 12.

pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

61. GH-092: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-092 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Erdutu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima 11 drugih svedoka i dokumentarnim dokazima.¹³¹ Tužilaštvo traži prihvatanje dva povezana dokazna predmeta.¹³² Tužilaštvo tvrdi da se u izjavi svedoka GH-092 Hadžić pominje usput i na uopšten način i da to nije značajnije vezano za njegova dela i ponašanje za koje se tereti u Optužnici.¹³³ Odbrana traži da se prihvatanje ovog iskaza odbije ili da se svedoku naloži da pristupi radi unakrsnog ispitivanja, Odbrana tvrdi da se u toj pismenoj izjavi pominje "Zorić" kao Hadžićev navodni telohranitelj, što bi Hadžića moglo dovesti u vezi s licima koja možda odgovaraju opisu arkanovaca, na osnovu čega bi se mogli izvesti zaključci koji su štetni po optuženog i koji prevazilaze opseg dokaza o bazi zločina.¹³⁴

62. Po mišljenju Pretresnog veća, pismeni iskaz svedoka GH-092 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da se ova pismena izjava odnosi na dela i ponašanje (a) Zorića, koji je, prema rečima svedoka, tvrdio da je Hadžićev telohranitelj, i (b) vojnika čiju je odeću svedok opisao kao maskirnu uniformu na kojoj je bila "glava tigra".¹³⁵ Veće podseća da dokazi koji govore o delima i ponašanju lica koje nije optuženi, a koje je počinilo zločine za koje je optuženi navodno odgovoran nisu neprihvatljivi na osnovu pravila 92bis. Veće ne smatra da su dotična lica toliko bliska Hadžiću ili da je ovaj dokaz u toj meri značajan za tezu tužilaštva da bi bilo nepravedno prema Hadžiću ako bi se dopustilo prihvatanje dokaza u pismenom obliku ili bez mogućnosti unakrsnog ispitivanja. Veće napominje da se dokaz odnosi na lica koja su stanovala u kući jednog nestalog nesrbina i da je dokaz o bazi zločina. Veće smatra da je iskaz svedoka GH-092 kumulativne prirode. Veće konstatuje da ponuđeni povezani

¹³¹ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 50-51.

¹³² Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 52

¹³³ Prvi zahtev, par. 11.

¹³⁴ Odgovor na Prvi zahtev, par. 35.

¹³⁵ GH-092, dokument broj 02361 na osnovu pravila 65ter, Izjava svedoka, 2. i 4. februar 1991. godine, str. 3.

dokazni predmeti o kojima se govori u pismenoj izjavi čine neodvojiv i neophodan deo svedočenja. Međutim, dokumenti broj 05861 i 05862 na osnovu pravila 65ter nisu na Spisku dokaznih predmeta i neće biti prihvaćeni.¹³⁶ Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokazi sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da su relevantni, da imaju dokaznu vrednost i da je, uz izuzetak dokumenata broj 05861 i 05862 na osnovu pravila 65ter, primereno prihvatiti ih na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

63. GH-096: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-096 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Tovarniku i okolnim mestima za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima četiri druga svedoka.¹³⁷ Odbrana se protivi prihvatanju četvrtog i šestog pasusa na stranici 5 te pismene izjave jer bi tužilaštvo moglo da tvrdi da je Hadžić krivično odgovoran za postupke snaga ili pojedinaca koji se konkretno opisuju tu tim pasusima.¹³⁸

64. Po mišljenju Pretresnog veća, iskaz svedoka GH-096 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće napominje da se tim iskazom pak dokazuju dela i ponašanje lica koje je svedok opisao kao "četnike".¹³⁹ Međutim, s obzirom da na to svedok nije precizirao ko su ta lica, Veće smatra da njihovo pominjanje u pismenoj izjavi ne predstavlja dokaz od ključnog značaja za tezu tužilaštva. Veće smatra da je svedokov iskaz kumulativne prirode i da se odnosi na bazu zločina. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis. Veće napominje da je dokument broj 03254 na osnovu pravila 65ter prevod na engleski broja 02219 na osnovu pravila 65ter. Uz dokument broj 02219 na osnovu pravila 65ter već je priložen prevod na engleski, tako da nije potrebno prihvatiti oba dokumenta.

¹³⁶ U dodatku Prvom zahtevu tužilaštvo je navelo da će podneti zahtev za dodavanje tih dokumenata na Spisak dokaznih predmeta. Prvi zahtev, poverljivi Dodatak, str. 52, fusnote 10-11. Ono to, po svemu sudeći, nije učinilo.

¹³⁷ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 53.

¹³⁸ Odgovor na Prvi zahtev, par. 37.

¹³⁹ GH-096, dokument broj 02219 na osnovu pravila 65ter, Izjava svedoka, 12-13. decembar 1995. godine, str. 5.

65. *GH-104*: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedokinje GH-104, u obliku transkripta njenog ranijeg svedočenja u predmetu *Tužilac protiv Mrkšića i drugih*,¹⁴⁰ relevantan za događaje u Vukovaru za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima četiri druga svedoka i dokumentarnim dokazima.¹⁴¹ Tužilaštvo traži prihvatanje osam povezanih dokaznih predmeta.¹⁴² Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedokinje GH-104.¹⁴³ Prema mišljenju Pretresnog veća, iskaz svedokinje GH-104 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće je utvrdilo da ponuđeni povezani dokazni predmeti koji se pominju u transkriptu predstavljaju neodvojiv i neophodan deo svedočenja. Veće smatra da je svedokinjin iskaz kumulativne prirode. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokazi sadrže dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da su relevantni, da imaju dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ih na osnovu pravila 89(C) i 92*bis*.

66. *GH-113*: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-113 u obliku pismenih izjava relevantan za događaje u Erdutu za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima deset drugih svedoka.¹⁴⁴ Odbrana se ne protivi prihvatanju pismenog iskaza svedoka GH-113.¹⁴⁵ Prema mišljenju Pretresnog veća, iskaz svedoka GH-113 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da se svedokov iskaz odnosi na bazu zločina. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92*bis*. Veće napominje da je dokument broj 02294 na osnovu pravila 65*ter* prevod na engleski broja 02510 na osnovu pravila 65*ter*. Uz dokument broj 02510 na osnovu pravila 65*ter* već je priložen prevod na engleski, tako da nije potrebno prihvatiti oba dokumenta.

67. *GH-166*: Tužilaštvo u Prvom prilogu traži odobrenje da na svoj Spisak svedoka doda svedoka GH-166 i da iskaz svedoka GH-158 zameni njegovim iskazom. Svedok

¹⁴⁰ Predmet br. IT-95-13/1.

¹⁴¹ Zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 58.

¹⁴² Zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 58-59. Video-snimak broj 04997 na osnovu pravila 65*ter* podnet je u Dodatku A Drugom prilogu.

¹⁴³ Odgovor na Prvi zahtev, par. 12.

¹⁴⁴ Prvi zahtev, poverljivi Dodatak A, str. 62.

¹⁴⁵ Odgovor na Prvi zahtev, par. 41.

GH-158 predložen je u Prvom zahtevu kao svedok na osnovu pravila 92*bis*, ali tužilaštvo nije moglo da pribavi njegovu dobrovoljnu saglasnost za korišćenje njegove izjave u predmetu *Hadžić*.¹⁴⁶ Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-166 u obliku pismene izjave relevantan za događaje u Tenji za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima dva druga svedoka i dokumentarnim dokazima.¹⁴⁷ Odbrana se protivi prihvatanju izjave svedoka GH-166 na osnovu pravila 92*bis* "na osnovu sličnom onom koji je bio izložen u vezi sa svedokom GH-158" u Odgovoru na Prvi zahtev, ali ne iznosi nikakve argumente u vezi s dodavanjem svedoka GH-166 na Spisak svedoka ni na dodavanje njegove izjave na Spisak dokaznih predmeta.¹⁴⁸

68. Po mišljenju Pretresnog veća, pismeni iskaz svedoka GH-166 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće smatra da ta izjava sadrži dokaze o bazi zločina i da je kumulativne prirode. Pretresno veće konstatuje da je, uzimajući u obzir posebne okolnosti predmeta, u interesu pravde dopustiti da tužilaštvo doda svedoka GH-166 na svoj Spisak svedoka. Iako uz pismenu izjavu svedoka GH-166 nije bila priložena potvrda koja ispunjava uslove iz pravila 92*bis*(B), tužilaštvo je potom ponovo podnelo izjavu u kojoj su bili ispunjeni uslovi iz pravila 92*bis*(B), te traži da tu izjavu, označenu brojem 06337 na osnovu pravila 65*ter*, doda na svoj Spisak dokaznih predmeta.¹⁴⁹ Veće se uverilo da je, uzimajući u obzir posebne okolnosti ovog predmeta, pokazan valjan razlog za izmenu Spiska dokaznih predmeta i dodavanje izjave ovog svedoka uz koju je priložena uredna potvrda na osnovu pravila 92*bis*. Veće napominje da za iskaz svedoka GH-166 ne važe prigovori koje je odbrana iznela u vezi s prihvatanjem iskaza svedoka GH-158 na osnovu pravila 92*bis*. Na primer, pismenu izjavu svedoka GH-166 nije uzeo neki lokalni policajac u Hrvatskoj. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92*bis*. Veće napominje da izjava, koja

¹⁴⁶ Prvi prilog, par. 20.

¹⁴⁷ Prvi prilog, par. 20, poverljivi Dodatak G.

¹⁴⁸ Odbrana se protivi i tome što je tužilaštvo ponudilo izjavu svedoka GH-166 a da nije najpre pribavilo njegovu potvrdu. Međutim, potvrda je u međuvremenu podneta, što taj argument čini bespredmetnim. Odgovor na Prvi prilog, par. 11-12; Odgovor na Prvi zahtev, par. 38-40; Replika na Prvi prilog, par. 6, 8.

¹⁴⁹ Prvi prilog, par. 20; Replika na Prvi prilog, par. 6, 8.

nosi broj 06337 na osnovu pravila 65ter, nije uneta u *e-court*.¹⁵⁰ Tužilaštvu će biti naloženo da taj dokument unese u *e-court* i obelodani ga u roku od sedam dana od donošenja ove odluke.

69. *GH-139*: Tužilaštvo tvrdi da je iskaz svedoka GH-139, u obliku pismene izjave i transkripta njegovog ranijeg svedočenja u predmetu *Tužila protiv Stanišića i Simatovića*,¹⁵¹ relevantan za događaje u Dalju za koje se optuženi tereti u Optužnici i da je potkrepljen iskazima tri druga svedoka. Tužilaštvo tvrdi da je već utvrđeno da je primereno prihvatiti iskaz svedoka GH-139 na osnovu pravila 92ter, ali da mu je svedoku, zbog prirode posla na kom radi, "veoma teško" da svedoči.¹⁵² Tužilaštvo tvrdi da iskaz svedoka GH-139 ispunjava uslove za prihvatanje na osnovu pravila 92bis i traži da se taj iskaz prihvati na osnovu tog pravila.¹⁵³ Odbrana se protivi prihvatanju iskaza svedoka GH-139 na osnovu pravila 92bis i tvrdi da je unakrsno ispitivanje ovog svedoka od osnovnog značaja, tvrdeći (a) da se njegov iskaz odnosi na odvođenje zarobljenika iz policijske stanice u Dalju, što je jedan od ključnih događaja u okviru teze tužilaštva;¹⁵⁴ (b) iskaz nije u skladu s drugim iskazima i nepouzdan je¹⁵⁵ i (c) to što je svedok GH-139 izjavio da nije voljan da dođe da svedoči ne može se rešiti pribegavanjem pravilu 92bis.¹⁵⁶ U Replici na Drugi zahtev tužilaštvo tvrdi da (a) odbrana nije pokazala da iskaz svedoka GH-139 nije u skladu s drugim iskazima predloženim Veću i da (b) odbrana nije osporila iskaz prethodnog svedoka koji je svedočio o odvođenju zarobljenika iz policijske stanice u Dalju.¹⁵⁷

70. Po mišljenju Pretresnog veća, pismeni iskaz svedoka GH-139 relevantan je za optužbe iz Optužnice i njime se dokazuje nešto drugo, a ne dela i ponašanje za koje se optuženi tereti u Optužnici. Veće napominje da se iskazu svedoka GH-139 odnosi na odvođenje zarobljenika iz policijske stanice u Dalju. Iskaz se temelji prvenstveno na

¹⁵⁰ Pismena izjava svedoka GH-166 bez potvrde koja ispunjava uslove iz pravila 92bis(B) podneta je u Dodatku G Prvog priloga, zahvaljujući čemu je Veće moglo da razmotri tu pismenu izjavu.

¹⁵¹ Predmet br. IT-03-69.

¹⁵² Drugi zahtev, par. 1, 2.

¹⁵³ Drugi zahtev, par. 1, 3-7.

¹⁵⁴ Odgovor na Drugi zahtev, par. 1, 3.

¹⁵⁵ Odgovor na Drugi zahtev, par. 4.

¹⁵⁶ Odgovor na Drugi zahtev, par. 5.

¹⁵⁷ Replika na Drugi zahtev, par. 1-6.

informacijama iz druge ruke i kumulativan je u odnosu na druge iskaze predočene u ovom predmetu. Prema tome, Veće ne smatra da je on od "osnovnog" ili "ključnog" značaja za tezu tužilaštva. Pretresno veće napominje da je svedok jasno izjavio koji se deo njegovog iskaza temelji na onome što je lično video, a koji na onome što je čuo od drugih. Veće se stoga uverilo da je iskaz dovoljno pouzdan. Veće napominje da je svedok bio unakrsno ispitan u predmetu *Stanišić i Simatović*. To što nije voljan da lično svedoči nije relevantno za pitanje da li je primereno prihvatiti njegov iskaz na osnovu pravila 92bis. Pretresno veće konstatuje da ponuđeni dokaz sadrži dovoljno pokazatelja pouzdanosti, da je relevantan, da ima dokaznu vrednost i da je primereno prihvatiti ga na osnovu pravila 89(C) i 92bis.

E. Dispozitiv

71. Shodno tome, Pretresno veće, u skladu s pravilima 54, 65ter, 89, 92bis, 92ter i 126bis Pravilnika i paragrafima (C)(5) i (7) Uputstva, ovim

- (a) **ODOBRAVA** odbrani da na Prvi zahtev podnese odgovor koji sadrži više reči nego što je propisano;
- (b) **ODOBRAVA** tužilaštvu da podnese Repliku na Prvi zahtev, Repliku na Prvi prilog i Repliku na Drugi prilog;
- (c) delimično **ODOBRAVA** Prvi prilog i **ODOBRAVA** tužilaštvu da doda svedoka GH-166 na Spisak svedoka;
- (d) **ODOBRAVA** zahtev tužilaštva iz Replike na Prvi prilog da na Spisak dokaznih predmeta doda dokumente broj 06335, 06336 i 06337 na osnovu pravila 65ter;
- (e) delimično **ODOBRAVA** Prvi zahtev i **ODOBRAVA** Drugi zahtev;
- (f) **UVRŠTAVA** u spis sledeće dokumente:
 - (i) *GH-031*: broj 02523 (pod pečatom) na osnovu pravila 65ter, u kojem će se redigovati relevantni delovi;

- (ii) *GH-035*: broj 02337 na osnovu pravila *65ter*;
- (iii) *GH-051*: broj 02237 na osnovu pravila *65ter*;
- (iv) *GH-053*: broj 02165 na osnovu pravila *65ter*;
- (v) *GH-121*: broj 06335 (pod pečatom) i broj 02448 (pod pečatom) na osnovu pravila *65ter*;
- (vi) *GH-059*: broj 02367 na osnovu pravila *65ter*;
- (vii) *GH-149*: broj 05833, 05834, 05835, 00915, 01173, 01200, 03459, 03559, 03563, 03566, 03567, 03572, 03573, 03575, 03578, 03579, 03580, 03581, 03582, 03595, 05208, 05222 i 05276 na osnovu pravila *65ter*;
- (viii) *GH-123*: broj 02338 na osnovu pravila *65ter*;
- (ix) *GH-070*: broj 02522 (pod pečatom) i broj 02033 na osnovu pravila *65ter*;
- (x) *GH-072*: broj 02541 (pod pečatom) na osnovu pravila *65ter*;
- (xi) *GH-077*: broj 04513 (pod pečatom), 02423, 02518 i 04182 (pod pečatom) na osnovu pravila *65ter*;
- (xii) *GH-082*: broj 023346 na osnovu pravila *65ter*;
- (xiii) *GH-140*: broj 03251 na osnovu pravila *65ter*;
- (xiv) *GH-092*: broj 02361 (pod pečatom) na osnovu pravila *65ter*;
- (xv) *GH-096*: broj 02219 na osnovu pravila *65ter*;
- (xvi) *GH-104*: broj 04565 (pod pečatom), 04566 (pod pečatom), 04567 (pod pečatom), 04568 (pod pečatom), 00627 (pod pečatom), 02061

(pod pečatom), 02593 (pod pečatom), 02595, 02596, 03038, 02878 i 04997 na osnovu pravila 65ter;

(xvii) *GH-113*: broj 02510 (pod pečatom) na osnovu pravila 65ter;

(xviii) *GH-166*: broj 06337 na osnovu pravila 65ter;

(xix) *GH-139*: broj 02432 (pod pečatom) i broj 04691 (pod pečatom) na osnovu pravila 65ter;

(g) **ODLUČUJE** da je sledeće dokaze primereno uvrstiti u spis prilikom svedočenja svedoka u ovom postupku ukoliko budu ispunjeni uslovi propisani pravilom 92ter:

(i) *GH-155*: broj 04705 na osnovu pravila 65ter;

(ii) *GH-060*: broj 04498 (pod pečatom), 02296 (pod pečatom), 02297 (pod pečatom), 02890, 02897, 02899 i 02900 na osnovu pravila 65ter;

(iii) *GH-063*: broj 04502 (pod pečatom), 04503 (pod pečatom), 03198, 02192, 02322, 04501 (pod pečatom), 02872, 02811, 02843, 02676, 02677, 02678, 02675, 02680, 02684, 02681, 02298 i 02683 na osnovu pravila 65ter;

(iv) *GH-138*: broj 06336 na osnovu pravila 65ter;

(h) **ODBIJA** prihvatanje ponuđenog iskaza svedoka GH-013;

(i) **ODBIJA** Prvi zahtev u svim ostalim aspektima;

(j) **NALAŽE** tužilaštvu da do 28. februara 2013. godine uz dokument broj 06336 na osnovu pravila 65ter u *e-court*-u priloži prevod tog dokumenta na engleski, da u *e-court* unese i obelodani dokument broj 06337 na osnovu pravila 65ter i da se obaveštenje o tome zavede u zvanični spis postupka;

- (k) **NALAŽE** tužilaštvu da do 28. februara 2013. godine u *e-court* unese i obelodani javne redigovane verzije svih pismenih izjava i transkripata koji su ovom odlukom prihvaćeni pod pečatom i da se obaveštenje o tome zavede u zvanični spis postupka, nakon čega će se smatrati da su te javne redigovane verzije uvrštene u spis;
- (l) **UPUĆUJE** Sekretarijat da preduzme sve neophodne mere za sprovođenje ove odluke i
- (m) **DALJE RJEŠAVA** po ostatku Prvog priloga i Drugog priloga.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je merodavan tekst na engleskom.

Dana 24. januara 2013. godine,
U Hagu,
Holandija

/potpis na originalu/
sudija Guy Delvoie,
predsedavajući